

Hrvatska i Europska unija

SURADNjom DO NAPRETKA

dr. sc. Giovanni Federigo DE SANTI

Europska komisija, Zajednički istraživački centar, Institut za energetiku i promet, Petten, Nizozemska ravnatelj

Rođen je 11. studenog 1956. godine. Diplomirao je strojarstvo i nuklearno inženjerstvo na Sveučilištu u Pisi (Italija), a doktorirao na području dinamike fluida na Tehničkom sveučilištu u Münchenu (Njemačka). Od 1985. godine radi u Zajedničkom istraživačkom centru Europske komisije (JRC), gdje je najprije vodio projekte i stručne skupine u području energetike, prometa, strojarstva, nuklearnog inženjerstva i ekološke tehnike. Godine 2007. imenovan je za direktora Instituta za energetiku i promet JRC-a sa sjedištem u Pettenu (Nizozemska) i Ispru (Italija), koji služi kao tehnička i znanstvena potpora za razradu, razvoj i nadzor europske politike u vezi s proizvodnjom, sigurnošću, pouzdanošću i održivošću energetike te održivim prometom. Član je upravljačkih odbora i upravnih vijeća brojnih europskih inicijativa kao što su Europski strateški energetska plan, Zajednička tehnološka inicijativa za vodik i gorivne ćelije, ali i europskih tehnoloških platformi za Sunčevu energiju, biogoriva i sl. te Energetskog vijeća SAD - Europa. Isto tako, predsjedavajući je međunarodne skupine UNECE-TF za normizaciju emisija iz prometa. Autor je brojnih znanstvenih i stručnih radova te predsjedavajući na mnogim međunarodnim stručnim skupovima.

Zajednički istraživački centar je znanstveno-stručna služba pri Europskoj komisiji čiji je glavni zadatak osigurati neovisnu i na dokazima utemeljenu znanstvenu i tehničku podršku za političke odluke na razini Europske unije. Jedna od njegovih sastavnica je i Institut za energetiku i promet. Njegova je misija pružati podršku europskoj politici i tehnološkim inovacijama kako bi se ostvarila održiva, sigurna, pouzdana i učinkovita proizvodnja, opskrba i primjena energije te potaknuo održivi i učinkoviti promet širom Europe. Početkom studenoga prošle godine, tijekom svojeg prvog službenog posjeta Hrvatskoj nakon priključenja EU-u, na ulogu Instituta u Europi i dosadašnju suradnju s nadležnim hrvatskim tijelima i ustanovama ukratko se osvrnuo njegov ravnatelj, dr. sc. Giovanni Federigo DE SANTI. Pri tome je naglasio da je osobno vrlo zadovoljan što je imao priliku vidjeti i potvrditi trenutačne postojeće kompetencije i infrastrukturu, a i ukazati hrvatskim institucijama na moguća područja buduće suradnje na obostranu korist.

Možete li, za početak, ukratko predstaviti Institut za energetiku i promet?

Puni naziv te ustanove kojoj sam na čelu glasi Institut za energetiku i promet Zajedničkog istraživačkog centra Europske komisije. Pri tome je Zajednički istraživački centar (JRC) jedan od sastavnih dijelova EK-a i, zapravo, jedino njezino tijelo koje se izravno bavi istraživanjima. Njegov je glavni zadatak biti potpora politici glavnih uprava EK-a, a ponajviše glavnih uprava za energetiku, okoliš, klimu, promet i sl, odnosno pripremanje znanstvene pozadine za uređivanje pojedinih

dijelova europskog zakonodavstva, npr. budućih direktiva, uredbi i sl. Dakle, može se reći da JRC razrađuje osnove na kojima se donose konačne političke odluke na razini EK-a. Uz to, JRC sudjeluje i u primjeni i procjeni političkih mjera, odnosno pri njihovim revizijama. Pojednostavljeno rečeno, JRC je znanstveno-tehnički ogranak EK-a.

Pri tome se Institut za energetiku i promet (IET) kao dio JRC-a bavi područjima energetike i prometa.

Koji su njegovi glavni zadaci?

Institut pruža potporu za donošenje političkih odluka u područjima energetike i prometa kako bi se utvrdilo u kojim će se smjerovima ta područja razvijati u budućnosti te kako bi se procijenila i ocijenila primjena tih odluka. Na primjer, prije nekoliko godina je donesena Direktiva 2009/28/EZ o poticanju uporabe energije iz obnovljivih izvora, a danas je vrlo važno promotriti i poznavati kako se ona u stvarnosti primjenjuje u različitim članicama Europske unije.

Stoga usko surađujemo sa svim članicama EU-a kako bismo dobili potrebne podatke i našim kolegama u EK-u dostavili izvješća o tome kako se odvija primjena pojedinih direktiva, npr. je li ona dobra ili nije te treba li što god učiniti kako bi se pojedini procesi ubrzali. To znači da ne sudjelujemo samo u izradi podloga za donošenje direktiva, već i pratimo njihovu primjenu, pronalazimo moguća poboljšanja i pripremamo revizije jer, naravno, sve su europske direktive podložne povremenim provjerama i revizijama.

Koji je bio cilj Vašeg prvog službenog posjeta Hrvatskoj kao novoj članici EU-a: provjera do sada učinjenoga ili se pak radi o redovnom posjetu?

Zapravo, cilj je bio mnogo veći. Naime, kako je Hrvatska nova članica EU-a, ona je već postigla standarde pristupanja za ulazak u EU. Ali, to je kontinuirani proces u kojem brzi razvoj tehnologija i tržišta traži bolje europske integracije. Zajednički istraživački centar pruža neovisnu znanstvenu analizu pripreme politike EU-a. Kao direktor Instituta za energetiku i transport, vidim tri područja za moguću plodnu suradnju Instituta s hrvatskim institucijama: ESCO, regulatorni okvir i procjena resursa. Važno je odrediti zajedničke projekte i područja u kojima ćemo surađivati.

Tijekom posjeta željeli smo vidjeti kako JRC može doprinijeti ključnim procesima kroz koje Hrvatska kao nova članica EU-a mora proći kako bi primijenila europske direktive, kako bi se unaprijedio cijeli sustav na razinu europskih standarda i kako bi zajednički surađivali na kritičnim područjima.

Usko surađujemo sa svim članicama EU-a kako bi dobili potrebne podatke i našim kolegama u EK-u dostavili izvješća o tome kako se odvija primjena pojedinih direktiva, npr. je li ona dobra ili nije te treba li što god učiniti kako bi se pojedini procesi ubrzali.

Koji su to projekti u području energetike i prometa koji se u suradnji s Vama trenutačno provode?

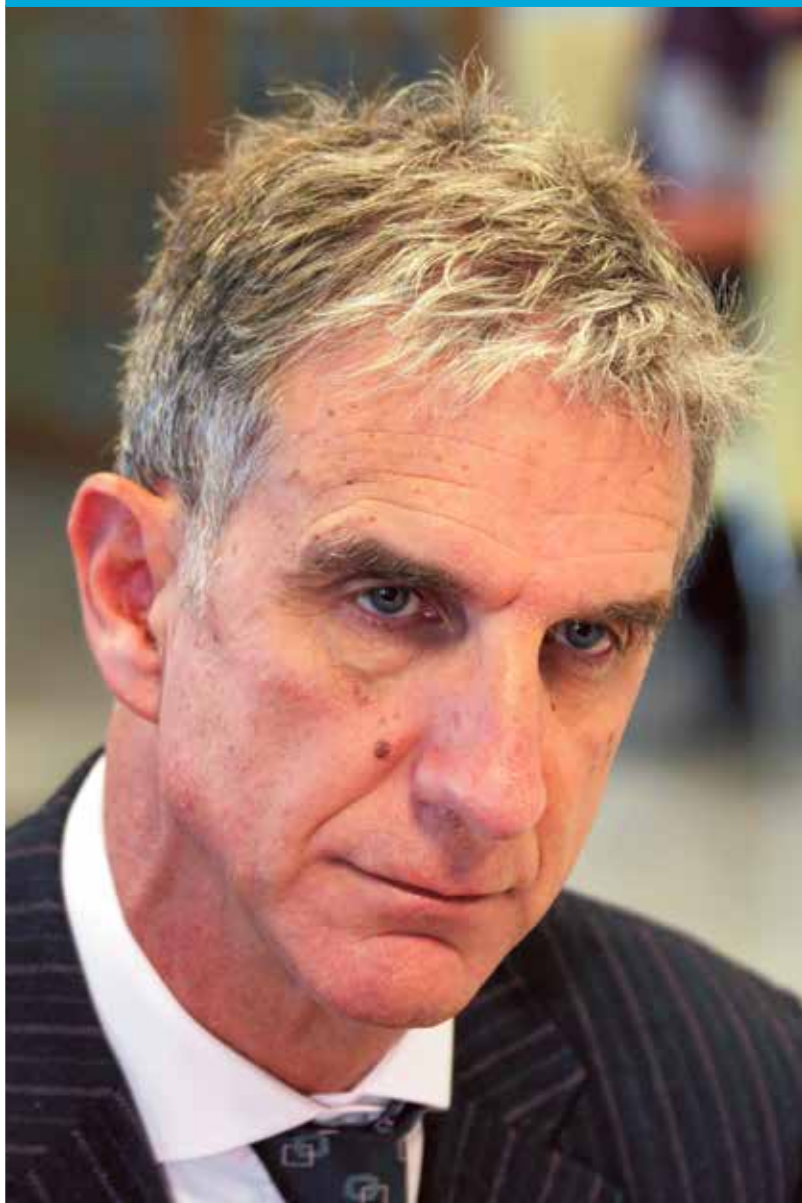
Do sada su već odrađena dva velika projekta. Prvi je primjena, odnosno Akcijski plan za primjenu Direktive o obnovljivim izvorima, a drugi je primjena, odnosno Akcijski plan za primjenu Direktive o energetske učinkovitosti. To su dvije ključne direktive s kojima se hrvatsko zakonodavstvo u području energetike i prometa moralo uskladiti s europskim.

Moj Institut ocjenjuje nacionalne akcijske planove za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije na temelju obveznih izvješća direktiva koje smo razvili u suradnji s Glavnom upravom za energetiku (DG Energy) te organizira tehničke radionice i

treninge za sve kompetentne institucije u različitim članicama EU-a. Na tom području imamo golemo iskustvo i široko znanje pa u svemu tome možemo mnogo pomoći Hrvatskoj.

Vrlo sam zadovoljan što smo posjetili tvrtku Rimac Automobili u Zagrebu, gdje smo imali priliku isprobati električni bicikl i vrlo rijedak električni automobil snage 1000 KS. Voljeli bismo testirati ovakva električna vozila u našem laboratoriju za električna vozila u Ispri, u VELA Laboratoriju JRC-a.

Zajednički istraživački centar pruža neovisnu znanstvenu analizu pripreme politike EU-a. Kao direktor Instituta za energetiku i transport, vidim tri područja za moguću plodnu suradnju Instituta s hrvatskim institucijama: ESCO, regulatorni okvir i procjena resursa.

S kojim hrvatskim tijelima i ustanovama pa i tvrtkama imate razvijenu suradnju?

Na održanom sastanku (na drugom takvom sastanku s hrvatskim predstavnicima, ali prvome održanom u Hrvatskoj) bili su prisutni predstavnici Ministarstva gospodarstva, energetskog regulatora (Hrvatske energetske regulatorne agencije), operatora tržišta (Hrvatskog operatora tržišta energije) i mnogi drugi. Uz to, naš prvi službeni posjet Hrvatskoj uključio je i obilazak Energetskog instituta Hrvoje Požar, ali i nekih industrijskih proizvođača kao što je, npr. spomenuta tvrtka Rimac Automobili koja proizvodi električna vozila itd.

Želja nam je da se u suradnju s nama uključi što je moguće više sudionika, ne samo iz državnih tijela i ustanova, već iz akademske, znanstvene i poslovne zajednice.

Kako biste ocijenili dosadašnju suradnju s Hrvatskom u proteklom razdoblju, odnosno nakon pristupanja Europskoj uniji? Smatrate li da Hrvatska raspolaže dovoljnom stručnošću i infrastrukturom ili će biti potrebni dodatni naponi?

Kao prvo, htio bih se osvrnuti na stručnost. U našem Institutu rade i kolege iz Hrvatske, što znači da stručnost postoji. Uz to, već imamo dobru uspostavljenu suradnju s nadležnim tijelima u području energetike. Naravno, naša očekivanja će se povećavati. Uostalom, već sada ima nekih pojedinosti s kojima ne mogu biti zadovoljan, što je uostalom, bio još jedan od razloga za posjet Hrvatskoj. No, sada kada je Hrvatska dio EU-a, suradnja je mnogo lakša, što vrijedi i za razmjenu podataka, resursa, stručnjaka. Na primjer, studenti hrvatskih sveučilišta danas mogu redovito dolaziti kod nas u Institut, što prije pristupanja Hrvatske EU-u nije bilo moguće. Smatram da suradnja samo može biti još bolja jer, kao što sam rekao, stručnost je tu.

Isto tako, Hrvatska je danas postala dio europske znanstvene zajednice, odnosno mreža koje su tu uspostavljene, posebice u području energetike. Već sada rukovodimo mnogim mrežama u koje su uključeni neki od ključnih čimbenika u tom području, a sada je mnogo jednostavnije da se i Hrvatska u njih uključi.

Dakle, stručnost je tu, suradnja postoji, no u budućnosti ćemo svakako tražiti i više od toga. ■

Imamo golemo iskustvo i široko znanje pa u svemu tome možemo mnogo pomoći Hrvatskoj.